

ÎNCHEIERE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Gheorghe Străisteanu,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Judecătoriei Chișinău cu
privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, a dreptului la
examinarea cererii, obligarea examinării cererii și furnizării informației, precum și
repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 21 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul depus de Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea din 31
octombrie 2019 a Judecătoriei Anenii-Noi, sediul central, prin care s-a admis
parțial acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu,

constată:

La 20 martie 2019, Gheorghe Străisteanu a depus la Judecătoria Chișinău,
sediul Rîșcani cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului
administrativ împotriva Judecătoriei Chișinău cu privire la constatarea încălcării
dreptului de acces la informație, a dreptului la examinarea cererii, obligarea
examinării cererii și furnizării informației, precum și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 09 februarie 2019,
ora 11.47, a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin poștă electronică,
cerere semnată digital.

În cerere a menționat că prin hotărârea din 05 septembrie 2017 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Buiucani, s-a încasat de la bugetul de stat în beneficiul său suma
de 1 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la
judecare în termen rezonabil a cauzei. Însă, ulterior nu a fost informat despre faptul
dacă această hotărâre a fost contestată sau nu, nu a fost citat de către instanța de
apel și nu i-a fost remisă copia hotărârii irevocabile în acea cauză.

Astfel, reclamantul a menționat că în temeiul Legii privind accesul la
informație nr. 982 din 11 mai 2000 a solicitat Judecătoriei Chișinău, sediul
Buiucani, să fie informat despre:

1) dacă hotărârea din 05 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Buiucani, a fost contestată cu apel de către pârât;

2) dacă da, la ce dată și an, precum și dacă a fost examinat apelul;

3) soluția emisă de instanța de apel, dacă a fost menținută hotărârea din 05 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, sau a fost casată;

4) în cazul în care hotărârea din 05 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost menținută în vigoare, expedierea în adresa sa a titlului executoriu pentru a fi depus spre executare.

Gheorghe Străisteanu a evocat că, deși, cererea sa din 09 februarie 2019 a fost recepționată de angajații Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, la 09 februarie 2019, ora 11.49, nu a primit în termenul legal de 15 zile răspuns la această cerere.

Reclamantul a considerat că, prin nefurnizarea timp de 36 de zile a informației solicitate (de la momentul depunerii cererii în temeiul Legii nr. 982 din 11 mai 2000 până la depunerea acțiunii în instanța de judecată), angajații Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, i-au încălcat grav dreptul de acces la informație și dreptul la examinarea în termenul prevăzut de lege – 15 zile a cererii, drepturi garantate de art. 6, 11 alin. (1) pct. 1), art. 16 alin. (1), art. 19, art. 21, art. 23 și art. 24 din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, art. 16, art. 25 alin. (3) și (4) și art. 24 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, art. 4 și 5 din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, reclamantul a opinat că acțiunile ilegale a angajaților Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, i-au cauzat un prejudiciu moral și material, întrucât au ignorat termenul prevăzut pentru soluționarea cerințelor indicate în cererea din 09 februarie 2019 și furnizarea informației solicitate, această informație fiind necesară pentru a fi prezentă în instanța de judecată în alt dosar civil, în contencios administrativ.

Prin refuzurile nemotivate de a examina în termen legal cererea privind accesul la informație și furnizarea informației solicitate, angajații Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, au trecut peste toate limitele legale, iar circumstanțele în care conducerea refuză să acționeze, i-a provocat daune morale și materiale irecuperabile.

Încălcarea obligațiilor și a competenței prevăzute de lege de persoanele responsabile din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, i-a cauzat prejudiciu moral, manifestat prin sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor persoanei cu funcție de răspundere din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, comise vădit contrar legislației; în suferințe continue din cauza nenumăratelor ilegalități comise în privința sa de către angajații acestei instanțe de judecată: refuzul examinării plângerilor, cererilor, refuzul prezentării informației solicitate, falsificarea diferitor documente, acțiuni care demonstrează cu lux de amănunte ignorarea intenționată a legislației în vigoare; anxietate cauzată de incertitudinea creată de angajații judecătoriei din comportamentul cărora dânsul a înțeles ca ilegalitățile comise, în viziunea lor, este o norma de drept; suferințe psihice, stresuri, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, hedonism – limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale; dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate a legislației în vigoare naționale și crearea condițiilor pentru a-și apăra drepturile numai în instanța Curții Europene, suportând astfel cheltuieli materiale suplimentare. Astfel, a estimat mărimea prejudiciului moral la suma de 500 de lei.

Reclamantul Gheorghe Străisteanu a solicitat prin cererea de chemare în judecată constatarea încălcării dreptului de acces la informația solicitată prin

cererea din 09 februarie 2019; constatarea încălcării dreptului la examinarea cererii din 09 februarie 2019 în termenul prevăzut de lege – 15 zile; obligarea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, să examineze cererea din 09 februarie 2019 în conformitate cu prevederile legale și să-i furnizeze informația solicitată; încasarea din contul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în beneficiul său a sumei de 500 de lei, în contul reparării prejudiciului moral.

Prin decizia din 20 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a strămutat la Judecătoria Anenii-Noi, sediul central, cauza în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Judecătoriei Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, a dreptului la examinarea cererii, obligarea examinării cererii și furnizării informației, precum și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Anenii-Noi, sediul central, s-a admis parțial acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu.

S-a constatat încălcarea dreptului privind accesul la informația solicitată de Gheorghe Străisteanu prin cererea depusă la 09 februarie 2019, ora 11.47, prin poșta electronică.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la examinarea cererii depuse la 09 februarie 2019, ora 11.47, prin poșta electronică, prin care a solicitat eliberarea informației cu privire la examinarea unei cauze civile.

S-a obligat Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, să examineze cererea depusă de Gheorghe Străisteanu la 09 februarie 2019, ora 11.47, prin poșta electronică.

În rest, pretențiile cu privire la obligarea furnizării informației solicitate și repararea prejudiciului moral au fost respinse, ca neîntemeiate (f.d. 107, 128-131 recto-verso).

Prin decizia din 21 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Gheorghe Străisteanu și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Anenii-Noi, sediul central (f.d. 144, 145-153).

În consolidarea soluțiilor, prima instanță și instanța de apel au reținut că cererea privind accesul la informația referitor la dosarul civil în care este parte și se află pe rolul instanțelor judecătorești cade sub incidența Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, informația fiind susceptibilă de furnizare în modul stabilit de legea procesuală care este aplicabilă categoriei respective de cauze, iar informația solicitată de Străisteanu Gheorghe urma a fi furnizată acestuia.

Astfel, în litigiul dedus judecății, Gheorghe Străisteanu are calitatea de solicitant de informații, iar Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, este furnizor de informației oficiale, conform art. 5 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000.

Instanțele inferioare au constatat că, în condițiile din speță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, nu a examinat și nu a furnizat în termenul prevăzut de legislația în vigoare informația solicitată de Gheorghe Străisteanu, fapt ce constituie o încălcare din partea furnizorului informației oficiale a dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul liber la informație, cât și a dreptului la examinarea în termen legal a cererii privind accesul la informație. Acest fapt constituie temei de a obliga Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, să examineze cererea depusă de Gheorghe Străisteanu prin poșta electronică la 09 februarie 2019, ora 11.47.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului moral, s-a conchis că însăși constatarea încălcării dreptului privind accesul la informație și a dreptului la examinarea în termen legal a cererii privind accesul la informație, precum și obligarea furnizorului informației să examineze cerere privind accesul la informație reprezintă în sine o satisfacție echitabilă pentru Gheorghe Străisteanu.

La 27 martie 2020, Gheorghe Străisteanu a depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva deciziei din 21 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii din 31 octombrie 2019 a Judecătoriei Anenii-Noi, sediul central, în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, cu emiterea în această parte a unei decizii noi în sensul admiterii acestui capăt de cerere (f.d. 153-171, 182).

Argumentele recursului în esență se rezumă la faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii cerinței privind repararea prejudiciului moral sunt emise cu interpretarea eronată a prevederilor legale, neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și fiind contrare practicii naționale în cauze similare.

Recurentul a notat că unicul motiv reținut de prima instanță și de instanța de apel este, precum că o simplă constatare a încălcării dreptului de acces la informație constituie o satisfacție echitabilă. Însă, această concluzie este eronată, deoarece dreptul de acces la informație este un drept fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Prin urmare, în cazul constatării încălcării acestui drept, în mod obligatoriu se dispune și repararea prejudiciului moral cauzat, aceasta fiind o obligație impusă prin Lege.

Judecând acest capăt de cerere, instanța de apel trebuia să țină cont de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze similare, în special cauza Cucu și alții c. Moldovei, nr. 7753/13, nr. 75188/13 și nr. 76511/14, hotărârea din 10 iulie 2018; cauza Mătășaru și Savițchi c. Moldovei, nr. 43038/13, hotărârea din 10 iulie 2018.

La fel, urma a se ține cont și de jurisprudența națională constantă în cauze similare, în special decizia din 23 martie 2016 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3ra-335/16, decizia Curții de Apel Chișinău în dosarul nr. 3a-2238/17, decizia irevocabilă din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău în dosarul nr. 3a-2406/16, decizia din 26 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3ra-1111/18, decizia din 10 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3ra-1341/18, deciziile din 14 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție în dosarele nr. 3ra-1344/18 și nr. 3ra-1508/18, decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3ra-1366/18.

În atare circumstanțe, recurentul a conchis că instanța de apel și prima instanță nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

La 26 mai 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, pentru notificare copia recursului depus de Gheorghe Străisteanu, cu explicarea dreptului de a depune referință. Deși, conform avizului de recepție a corespondenței DS9350212429AS (f.d. 186), copia recursului depus de Gheorghe Străisteanu a fost notificată Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

la 01 iunie 2020, aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință asupra motivelor recursului.

Conform articolul 245 alin. din Codul administrativ, (1) recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. (2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

La capitolul dat Colegiul atestă din procesul-verbal al ședinței de judecată că recurentul Gheorghe Străisteanu nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului deciziei din 21 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău. Respectiv, acestuia nu i-a fost notificată soluția instanței de apel și nu i-a fost explicată calea și termenul de atac.

În atare circumstanțe, termenul de valorificare a dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a ataca decizia instanței de apel urmează a fi calculat de la notificarea deciziei motivate.

Având în vedere că Gheorghe Străisteanu a depus recursul motivat la 27 martie 2020, până a-i fi notificată decizia motivată a Curții de Apel Chișinău, la 14 aprilie 2020 (f.d. 155), completul ajunge la concluzia că recurentul s-a conformat prevederilor legale prevăzute la art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurent este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Gheorghe Străisteanu se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Gervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh